

Den välsignade onyttan

Mark 10:14–16

Bibeltext: Jesus och barnen, Mark 10:13-16

¹³Folk kom till honom med barn för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem. ¹⁴När Jesus såg det blev han förargad och sade: ”Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de. ¹⁵Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in.” ¹⁶Och han tog dem i famnen, lade händerna på dem och välsignade dem.

Bibelreflektion

Berättelsen om hur Jesus tar emot barnen har vi hört många gånger ... kanske så många gånger att vi inte riktigt brytt oss att fundera över vad den handlar om. Ofta tänker vi nog att budskapet är att vi bör ha en sådan tro som barn har, en oskyldig tro, en omedelbar tro. Vi har vant oss vid att se lärjungarna här som några slags inskränkta dörrvakter som har allt sjå i världen att hålla de stökiga ungarna borta från Jesus. Lärjungarna, tänker vi, ser barnen som störningsmoment. De utgår ifrån att barnen inte har något med Jesus att göra. Men Jesus å sin sida, tänker vi, ställer barnen i centrum. Och enligt den här vanliga tolkningen så ställs alltså lärjungarnas formella tro mot barnens naiva tro, lärjungarnas stelbenthet mot barnens spontanitet, lärjungarnas inskränkthet mot barnens öppenhet, lärjungarnas kalkylerande mot barnens oskyldighet.

Men kanske det här sättet att läsa texten är fel. Kanske är vi för snabba att döma ut lärjungarna. Kanske hade de inte helt fel. Kanske hade lärjungarna på sätt och vis rätt när de påstod att barnen inte med automatik hade rätt till Jesu knä. Kanske är det så att texten inte alls handlar om kontrasten mellan lärjungarnas tro och barnens tro, utan om kontrasten mellan de som s a s förtjänar en plats vid Jesus sida, som lärjungarna, och de som till synes inte gör det. Kanske är det så att texten inte alls handlar om barnens tro eller karaktär utan om den ställning, den tillhörighet, den plats som de saknar.

Precis som på Jesus tid, så hör inte barnen riktigt hemma i de vuxnas värld. Visst, vi ser på våra barn med glädje och tacksamhet. Men när vi tar emot barnen i vår mitt, vad brukar då hända? Jo, de produktiva aktiviteterna upphör och de vuxna samtalen tar paus. Arbetet stannar upp. I själva glädjen över barnen i vår mitt, finns det ett tydligt tecken på att de inte riktigt tillhör vår värld. Förr eller senare skickas de iväg så att de produktiva aktiviteterna och de viktiga samtalen kan ta fart igen. Så barnen hör inte riktigt hemma i de vuxnas värld. Och så kanske det i viss mån också måste vara. Men ser vi texten om Jesus och barnen i ljuset av den här tankegången, kanske vi kan ana att den handlar om någonting helt annat än om barnens oskyldiga tro.

Genom att välkomna barnen, så ger Jesus ingen kommentar om kvalitén på deras tro. Nej, vad Jesus gör det är att undergräva kontrasten mellan de som tillhör honom och de som inte tillhör honom. Lika lite som tullindrivarna och syndarna, står barnen på gästlistan. De är inte produktiva medlemmar i samhället. Men ... de erbjuds ändå gästfrihet. Det är det som texten handlar om: *Guds generösa gästfrihet*. Berättelsen om Jesus och barnen handlar inte i första hand om barnen, utan om Gud. Texten handlar inte om barnens tro eller brist på tro, utan om Guds överraskande gästfrihet. I Jesu sätt att möta barnen – han ger dem *tid* och han ger dem *rum* – ser vi vad Guds gästfrihet handlar om. Hur Gud är en Gud som ger *tid* för de perifera och hur Gud ger *plats* för främlingen.

Och egentligen är väl Guds gästfrihet inget som borde överraska oss. Vi tror på en Gud som till sitt väsen är vänskap mellan Fadern, Sonen och Anden. Och det är en vänskap som Gud inte håller för sig själv. Det är inte den slutna vänskapen. Det är en öppen vänskap, en överflödande vänskap. Det är en vänskap så stark att den formligen skapar en hel värld som bjuds in till denna vänskap. Det är en gästfri vänskap.

Andrei Rublevs (1360-1430) ikon Treenigheten (inspirerad av 1 Mos 18:1-15). Fjärde sidan är öppen...

Och det är denna gästfria vänskap, denna gästfrihet, som vi är kallade att i tacksamhet förkroppsliga i vårt liv tillsammans som kyrka. Och vad är det som kännetecknar denna gästfrihet? Jo, som jag sa nyss så är det en gästfrihet som *ger tid* och som *ger rum*. Låt oss stanna upp inför dessa båda dimensioner av gästfriheten, för jag tror de kan kasta ytterligare ljus över nyttan och onyttan.

En gästfrihet som ger tid

Vi lever i ett teknologiskt och marknadsorienterat samhälle där tiden har blivit en ägodel bland andra, kanske den viktigaste. Vi tänker ofta om tiden som ”min tid”, som min egen tid. Det är jag som kontrollerar den. Den är min ägodel som jag styr över.

Det här tänkesättet är så djupt rotat i oss att vi nästan betraktar det som en självklarhet att ”tid är pengar”. Vi talar rutinmässigt om hur vi spenderar tid, hur vi köper tid, hur vi sparar tid, hur vi slösar tid, hur vi investerar tid. Hur kan vi i en sådan miljö lära oss att uppleva tiden som en gåva?

När vi rutinmässigt ser tiden som vår egen resurs som vi ska spendera på ett effektivt sätt, blir ju oväntade avbrott i vår dagliga agenda något som vi lätt betraktar som ett intrång. Om jag exempelvis har avsatt två timmar till ett visst arbete och så knackar det plötsligt på dörren och det är en granne som vill samtala om ett problem, då är det väldigt lätt att det inte är en person jag ser framför mig, utan ett avbrott, ett intrång. Även om jag vet att jag inte ska tänka så, är det lätt att den tanken ändå flimrar förbi. Är det inte så vi känner det ibland? Att människor tar (stjäl?) något från oss som inte är deras? Hur kommer det sig annars att *vi* så gärna ursäktar oss när vi upptar någon annans tid? Är det inte så att tiden har blivit en ägodel, vår egen dyrbara ägodel? Kan vi verkligen hoppas att den välsignade onyttan ska kunna slå rot i våra liv så länge vi tror att vår tid är vår egen ägodel? Kan vi verkligen hoppas att vi ska kunna ta emot gästfrihetens gåva när vi så lätt tänker i banor där människor blir ovälkomna intrång i våra välplanerade liv?

Eftersom tiden i vår kultur har blivit en privat ägodel och därmed också har förvandlats till en bristvara, har vi i västerlandet skapat förutsättningarna för framväxten av en ny dygd: *produktivitet*. Vad är produktivitet? Jo, egentligen inget annat än ett mått på hur mycket arbete man kan utföra under en viss tidsrymd. Ju mer arbete per tidsenhet, desto större produktivitet. Det handlar om att få något gjort och att få det gjort så snabbt som möjligt. Det handlar om mätbart resultat och om effektivitet.

Det finns få dygder i vårt samhälle som utövar ett så stort tryck på oss som just produktiviteten. Så snart den blir måttstocken på vårt värde som människor, blir den viktiga frågan till oss: Vad har du gjort idag? Underförstått: Hur väl har du använt din tid idag? Och svaret förväntas ju bli något påtagligt, något mätbart: en lönecheck, ett slutbetyg, en välstädd lägenhet.

Men vad händer när vi inte kan visa upp något som vi har gjort? Hur känner vi oss då? Hur många hemarbetande föräldrar (vanligtvis kvinnor) har inte upplevt just detta? Hur många föräldrar har inte känt det som om de egentligen slösar bort tid när de bygger lego, byter blöjor, läser en sagobok, i stället för att vara ute i det så kallat ”produktiva arbetslivet”? När dagen är slut, vad kan de då visa att de har fått gjort?

Och det gäller inte bara att få något gjort, utan också att få det gjort snabbt och effektivt. Visst är väl vi i vår kultur fixerade vid hastighet?! ”Ju snabbare, desto bättre” har väl i det närmaste blivit en odiskutabel sanning. Vi lever i ett samhälle med en massa så kallat ”tidsbesparande” prylar och beteenden. Vi har vår mikro. Vi har vårt snabbkaffe. Vi har vår snabbmat. Vi har vår snabbframkallning. Vi har vår speed dating. Vi skummar tidningsrubrikerna. Vi läser vår Minutbibel som andakt. Vi rusar hit och dit. Och skulle vi fastna i en bilkö, eller bli sittande på ett SJ-tåg som havererat, eller – hemska tanke – få flera rödljus i följd, ja, då rinner adrenalin till.

Jag har de senaste nio åren umgåtts mycket mer än tidigare med min pappa. Det är många gånger vi har varit ute och gått tillsammans. Och det har blivit så påtagligt för mig hur bråttom jag har, med vilken hög hastighet mitt liv far fram. Alltför många gånger har jag kommit på mig själv med att liksom dra, släpa, pappa efter mig. För han kan inte gå så fort. Han är 88 år och har en långt gången alzheimers. Det känns för mig som om jag kommer att välta om jag ska gå i takt med honom! Hur märkligt: vår tids höga hastighet sätter sig bokstavligen i kroppen. Jag tänker då inte på sådant som magsår, utan på att det är själva hastigheten som sätter sig i kroppen. Jag kan liksom inte annat än ”rusa” fram och jag märker det inte i vanliga fall eftersom så många andra har samma fart. Det täta umgänget med pappa öppnar mina ögon...

Vad gör då denna fixering vid resultat och effektivitet med oss? Den föder en otålighet i oss som i bästa fall gör oss trolösa och tanklösa, och i sämsta fall våldsbenägna.

Trolösa och tanklösa... Tänk exempelvis på det vanliga uttrycket: ”Idag fick jag inte ut något av gudstjänsten”. Kan det vara så att det inte endast bottnar i en djupt rotad individualism, utan också bottnar i vår syn på tid och produktivitet – att vi bär på en tanke att gudstjänstlivet också ska vara produktivt, vara till nytta. Om jag nu tar av min dyrbara tid till en gudstjänst, visst måste jag väl få ett mätbart resultat tillbaka? Kanske vår fixering vid produktivitet sår en otålighet i våra liv, en otålighet som kanske delvis kan förklara varför våra gudstjänstliv och böneliv ibland kan kännas så glädjefattiga och så flyktiga. Hur kan vi med glädje fira gudstjänst vecka ut och vecka in om vi hela tiden tänker på alla de mer produktiva saker vi skulle ha kunnat använda vår tid till (och som vi genast tar itu med när gudstjänsten är slut)?

Eller tänk på vår vanliga fråga inom kyrkan: ”hur blir vi fler”? Varför är det en viktig fråga? Kan det vara så att vi har fastnat i ett produktivitetstänk där mätbara resultat och

effektivitet har blivit en självklarhet för oss, utan att vi riktigt frågar oss varför? Och gör inte jakten på resultat och framgång oss lätt trolösa och tanklösa? Ta exempelvis kyrkotillväxtforskningen som växte fram på 70-talet men som fortfarande lever bland oss, oavsett om vi kallar det ”sökärvänliga kyrkor” eller ”naturlig församlingsutveckling” eller något annat. Frågan man ställer sig är: Hur får vi kyrkor att växa och hur får vi dem att växa fortare? En grundprincip man tidigt kom fram till är ”homogenitetsprincipen”, det vill säga att sociala miljöer (exempelvis kyrkor) som har en homogen sammansättning (i etnicitet, ”samhällsklass”, ålder, etc) växer kvantitativt mer och snabbare. Det är en sociologisk och empirisk ”sanning”, hävdar man.

Må så vara, men finns det inte en trolöshet här, en tanklöshet? En tanklöshet som så lätt blandar samman mål och medel och som inte alls ser hur tekniken bär med sig sin egen moral (se första bibelreflektionen), hur metoderna kidnappar budskapet? Var det inte någon som hävdade att här är inte jude eller grek, svart eller vit, ung eller gammal och att försoning och fred över alla gränser är evangeliets centrum och kyrkans väsen?

Kanske det är dags att sluta ställa frågan: ”Hur blir vi fler?” Kanske vi inte ens ska ställa frågan: ”hur kan vi bättre nå ut till människor utanför kyrkan?” Kanske vår fråga i stället borde vara: ”hur kan vi förkroppsliga Guds gästfrihet?” Oavsett vad det innebär för de kvantitativa och mätbara resultaten? Den katolske prästen och fredsaktivisten Daniel Berrigan har formulerat följande maxim som tål att funderas över: ”All good things start small and get smaller.” (Alla goda ting börjar i det lilla och blir mindre.)

I slutändan kan vår jakt efter resultat och effektivitet leda till våld, göra oss hårda och våldsbenägna. Ni vet vad man brukar säga: ”hastighet dödar” ... både bokstavligt och bildligt. Vi stänger ute människor som inte riktigt kan hänga med. Vi kör över eller tvingar oss på människor i vår iver att se resultat. Och snart har vi förvandlat evangelisation till marknadsföring och evangeliet till propaganda.

Har vi inte här rört oss ganska långt från den kristna berättelsen? Vad är det som står i centrum av den? Jo, vi finner vi en Gud full av tålamod, ”sen till vrede”. Vi finner en Gud som arbetar långsamt, men målmedvetet, över många generationer, för att forma ett folk som genom sitt liv tillsammans kan bära vittnesbörd om Guds framtid. Vi möter en Gud som kallar Mose att leda detta folk, men som får gå 80 år i livets skola för att förbereda sig för uppgiften. Vi finner en Gud som tar detta folk ut på en 40-årig ökenvandring bara för att lära dem vad tillit och förtröstan handlar om. Vi finner en Gud som blir människa i Jesus från Nasaret och som ägnar 30 år av sitt liv till förberedelse för sitt uppdrag.

Och väl där verkar Jesus aldrig sträva efter produktivitet, effektivitet eller framgång. Jesus säger nej till sådant i början av sin verksamhet när han i öknens frestelser vägrar att rädda världen med hjälp av ”realismens” väg. Han säger nej till dem under sin

verksamhet genom att han vänder resultatens väg ryggen (man kan exempelvis räkna hur många efterföljare han har vid slutet av sitt liv – är det kanske två eller tre? Ingen framgångssaga direkt...). Han säger nej till dem i slutet av sin verksamhet på jorden, i sin tystnad inför sina åklagare – denna ”envisa onyttighet” (“obstinate uselessness”) som Rowan Williams kallar det – och genom att gå sårbarhetens väg ända till slutet. Hela Jesu liv verkar handla om en sak, och endast en sak: trohet mot sin Far, vilket betyder kärlek till världen.

Vi finner i den kristna berättelsen en långsam Gud, en Gud som inte har bråttom. Eller som den japanske teologen Kosuke Koyama har uttryckt det, vi möter en Gud som rör sig i gånghastighet, ”en fem-kilometer-i-timmen-Gud”. Men det här egentligen inte hela historien, säger Koyama: ”Jesus Kristus kom. Han vandrade mot det ’fulla stoppet’. Han förlorade sin rörlighet. Han naglades fast! Han rör sig inte ens i 5 km i timmen. Han rör sig inte alls. ’Fullt stopp’! Vad kan vara långsammare än ’fullt stopp’ – ’naglades fast’. Det är vid detta ’fulla stopp’ som den apostoliska kyrkan förkunnar att Guds kärlek till människan uppenbaras på ett slutgiltigt och fullkomligt sätt. Gud vandrar ’sakta’, ty han är kärlek. Om han inte vore kärlek, skulle han ha rusat fram mycket fortare. Kärleken har sin hastighet. Det är en inre hastighet. Det är en andlig hastighet. Det är en hastighet som skiljer sig från den teknikens hastighet som vi vant oss vid. Det är en ’långsam’ hastighet, men ändå en hastighet som är herre över alla andra hastigheter, eftersom det är fråga om kärlekens hastighet.”¹

Är det inte just i denna långsamma hastighet som Guds gästfrihet uppenbaras, denna gästfrihet som ger människan all tid hon behöver?

*Paus: Fundera över varför Fadern, Sonen och Anden i
Rublevs ikon har stavar trots att de har vingar.*

En gästfrihet som ger rum

Vår nyttofixerade kultur – där produktiviteten betonar vikten av resultat och tillväxt, av effektivitet och snabbhet – har också blivit en väldigt rotlös och rörlig kultur. Vi har svårt för att stanna särskilt länge på en och samma plats. I stället för att slå ner våra bopålar djupt, har vi vant oss vid att dra vidare på grund av jobb, vårt behov ett större och bättre hem eller kanske bara för vår längtan efter något nytt och annorlunda.

Och vad gör rörligheten och rotlösheten med oss? Vi lovas rikedom och lycka, men det vi får är *ensamhet*. Det är svårt att lära känna människor på djupet när vi inte finns särskilt länge på samma plats. Det skapas ett motstånd inom oss mot att – som vi säger – ”investera i relationer” om vi inte vet om vare sig vi eller de potentiella vännerna kommer att finnas kvar tillräckligt länge.

¹ *Three Mile an Hour God: Biblical Reflections*, 7

En rotlös kultur blir också en *flyktig* kultur. I vår nyttofixerade kultur, i vår längtan efter det ”nya” och efter ”mer”, odlas en paradoxal ”lojalitet” mot det flyktiga och övergående. Vi uppmuntras att vara överlåtna åt att inte överlåta oss åt något (bortsett då från oss själva och våra egna känslor). Varför ska man i en flyktig kultur som vår begränsa sina möjligheter genom att helhjärtat och långsiktigt hänge sig åt en annan människa, eller en grupp av människor eller en plats? Hur kan det i en rörlig och föränderlig kultur som vår begäras av oss att vi ska hålla våra löften om att finnas kvar? Varför ska man ens ge några löften om trohet? Är det inte att bädda för besvikelser? Är det inte att tigga om problem och svårigheter? Är det inte att på ett onödigt sätt binda upp sig – det kan ju dyka upp något bättre? Uttryck som ”räkna inte med mig” och ”vi får se”, har väl nästan fått formen av mantran för många av oss i vårt rotlösa samhälle.

En rotlös kultur blir också en kultur som odlar *misstänksamhet och rädsla*. De ”andra” blir konkurrenter i kampen om utrymme. Främlingen blir ett hot mot min säkerhet. Och just främlingsrädslan är intressant i sammanhanget. För det ord som i Nya testamentet översätts med ”gästfrihet” och ”gästfri” är ofta variationer av det grekiska ordet *philoxenia*, som ordgrant betyder ”främlingskärlek”.²

Och då är vi tillbaka till vår text. I Jesus ser vi en Gud som i gästfrihet ger främlingen och de marginaliserade, en tillhörighet, en plats. I vår text är det barnen, men i evangelierna ser vi hur Jesus gång på gång ger främlingen och de utsatta en plats, oavsett om det är kvinnor, tullindrivare, syndare, sjuka, orena eller fienden. Det är en gästfrihet som väljer omfamning i stället för uteslutning, som väljer kärlek framför rädslan, tillit framför misstänksamhet och till och med risk framför säkerhet.

Jesus praktiserar inte denna gästfrihet eller främlingskärlek på grund av någon allmän sympati, utan därför att det är sådan som Gud är. Gud är till sitt väsen en gästfri vänskap. En gudomlig vänskap som hela tiden gör världen större. Var och en av oss lever i och av denna Guds gästfrihet. Vi lever endast därför att Gud aldrig upphör att dela sitt liv med oss. Och Gud har också gett oss en plats, en tillhörighet – den kristna kyrkan. I all sin ofullkomlighet har kyrkan egentligen bara en enda uppgift: att i tacksamhet över Guds gästfrihet vara en gemenskap som praktiserar främlingskärlek och vänskap mot de människor som Gud för i vår väg. För oss som kristna är gästfrihet inte en tillfällig gest, utan vårt sätt att vara som kyrka. Gästfriheten är inte ett trevligt avbrott i vårt normala liv, utan en god vana, en praktik, en dygd som är tänkt att sitta i ryggmärken. Den är som teologen Arthur Sutherland säger, ”den praktik med vilken kyrkan står och faller.”³

² Rom 12:13; Heb 13:2; 1 Pet 4:9; 1 Tim 3:2; Tit 1:8. Se även Luk 14:12 ff; Matt 25:34-40; 3 Mos 19:33-34.

³ *I Was a Stranger: A Christian Theology of Hospitality*, 83.

Den gästfrihet som vi här talar om, har väldigt lite att göra med den praktik som hyllas i vår nyttofixerade kultur: toleransen. Tolerans kanske låter fint i våra öron, men den ger alldeles för lite. Medan toleransen säger att du och jag är fria och oberoende individer som måste respektera varandras gränser och inte lägga oss i varandras liv, säger den kristna gästfriheten att jag är beroende av dig och jag är beredd att låta mitt liv berikas och utmanas av ditt. Medan toleransen säger att det finns en neutral grund där alla kan mötas som jämlikar (vilket i praktiken ofta bara blir maktens förtryck av den svagare), så vågar gästfriheten möta den andre, som inte är som jag, i tillförsikten att det annorlunda inte behöver vara ett hot utan är en möjlighet. Är det inte det vi har lärt oss i mötet med den Gud som är ”den Annorlunda” och i mötet med den Kristus som kommer till oss i främlingens gestalt? Medan toleransen utgår ifrån att det är konflikten och knappheten som definierar tillvaron, utgår gästfriheten från att det är freden och överflödet som är det grundläggande i tillvaron. Främlingen, även om främlingen är fienden, är en gåva, inte en börda. Samuel Wells skriver: ”Främlingen är inte bäraren av knappheten och bristen, utan överflödets sakrament – inte den som tär på resurserna, utan den som bringar gåvor.” Och han skriver vidare: ”Toleransen utgår ifrån att det finns realistiska gränser för vad vi kan acceptera och att all olikhet måste hållas i schack så att den inte tar över den andre. Gästfrihet utgår ifrån att generositet leder till påfyllnad från oväntade håll: det finns ingen oro över förminskade resurser eller att den rena läran ska besudlas.”⁴

Så, kanske det för oss som kristna är dags att säga farväl till toleransen och i stället säga välkommen till gästfriheten, till främlingskärleken? För det är i varje fall en viktig dimension av onyttans lov.

Praktiker

Hur kan vi då ännu bättre ta emot och leva ut den gudomliga gästfrihet som bortom nyttan ger främlingen både tid och rum? Vi behöver naturligtvis praktiker som tränar oss i sådant som trohet, långsamhet, tålmod och hopp. Låt mig kort nämna två praktiker som jag tror vi på ett bättre sätt behöver ta vara på i våra liv som kyrkor och gemenskaper. Den ena är samtalet och den andra är måltiden.

Hur är det med det pågående gemensamma samtalet i våra kyrkor? Min erfarenhet är att vi är bra på att diskutera och debattera, men inte samtala. Till skillnad från debatten, kräver samtalet inte bara att vi inte är rädda för väldigt olika åsikter, utan framförallt att vi lyssnar uppmärksamt, att vi inte med retorikens hjälp försöker tvinga våra åsikter på andra, att vi inte ifrågasätter andras tro och ärlighet, att vi inser att frågorna är lika viktiga som svaren. Och framför allt kräver det goda samtalet tid, mycket tid.

⁴ *God's Companions: Reimagining Christian Ethics*, 108.

Jag läste⁵ om en grupp människor som formade en kommunitet där de lovade att stödja varandra andligt och ekonomiskt (om man nu kan skilja dem åt). De flesta i gruppen tyckte att det skulle vara en bra om de kunde samla ihop sina resurser och gemensamt köpa ett hus. Men de kände sig förhindrade att göra det under två år eftersom en i gemenskapen starkt upplevde att det var fel att äga en fastighet. De hade kunnat lösa frågan genom ett majoritetsbeslut, men det var inte så de gjorde. I stället läste de Bibeln tillsammans, de bad tillsammans och förde ett långsamt samtal med varandra tills alla kände att de som gemenskap kunde köpa fastigheten. En sådan process tar tid, men det är också den typen av processer som gör sådant som främlingskärlek och fred möjliga i vår värld.

Jag läste⁶ också för ett tag sen om en megakyrka (Englewood) i USA vars medlemsantal rasade från 3000 till 200 på 15 år, bl a beroende på att stadsdelen där de fanns började förfalla och många vita medlemmar då flyttade ut till mer trygga förortsområden. Andra kyrkor lämnade då området för att följa med den ”vita flykten”, men den här kyrkan beslutade sig att stanna kvar. Men man visste inte riktigt vad man skulle göra. En söndagkväll i kyrkan (1997) ställde man sina stolar i en cirkel och började samtala. Och man gjorde det söndag efter söndag. Och det blev ... kaos. Och det tog många år innan tonen i samtalen blev mer civiliserade. Men idag 17 år senare, så har dessa samtal lett till att man har en större tillit till Gud, en större kärlek mellan varandra trots att man fortfarande har olika åsikter. Man har också fått ett gemensamt språk och en djupare överlåtelse till varandra. Men samtalen har också lett till en mer gästfri kyrka, en kyrka som är djupt och kreativt involverad i sin stad. Man söker nu sin stadsdels bästa, man strävar efter att vara en välsignelse för sitt område. Bland annat har man startat en förskola, men man är också involverad i socialt företagande, liksom att skapa billigare boenden i stadsdelen (särskilt för att hjälpa hemlösa och människor med mentala funktionshinder). Kanske det är så: bara en samtalande kyrka kan vara en sant gästfri kyrka.

Och här skulle vi kanske kunna koppla samtalet till måltiden, en annan närliggande praktik. Hur skulle det vara att inte bara ställa samtalet, utan också måltiden i centrum i våra gudstjänstliv och församlingsliv? Kanske koppla ihop nattvarden eller eukaristin till en vanlig måltid, inte bara i våra hem, utan även i kyrkan?

När jag talar om samtalets praktik (och även måltiden), så menar jag inte att de är smarta sätt att få levande kyrkor som växer. Det här är inte fråga om att göra våra kyrkor mer effektiva i att nå människor, eller att göra dem mer relevanta i vårt samhälle. Det där är nyttans sätt att tänka. För onyttan är det avgörande troheten, hur vi kan bära vittnebörd om och vara hoppfulla tecken på den Gud som är gästfri vänskap. Men här finns också

⁵ Stanley Hauerwas, *Christian Existence Today*, 258 f.

⁶ Christopher Smith och John Pattison, *Slow Church: Cultivating Community in the Patient Way of Jesus*, 218 ff.

en annan sak att komma ihåg: det finns ingen rak linje mellan trohet och framgång. Om vi ändå ska tala om en linje mellan trohet och framgång/resultat, så stavas den ”uppståndelse”. Och uppståndelse är inte mätbar seger eller statistisk framgång, utan ny skapelse. Eller för att citera Leonard Cohen: ”Love is not a victory march” (Kärleken är inte en segerparad).

Låt mig avsluta med ett exempel⁷, som många av er säkert känner till. Men goda exempel tål att upprepas.

Jean Vanier var son till Kanadas generalguvernör och därigenom född in i ett privilegierat liv med mycket goda framtidsutsikter. Efter en tid i den kungliga flottan, påbörjade han sina universitetsstudier och tog en doktorsexamen i moralfilosofi vid katolska institutet (*Institut Catholique*) i Paris. Han reste efter det hem till Kanada igen för att påbörja sin karriär som professor och forskare. Men Jeans liv tog en oväntad vändning när han 1963 blev bjuden tillbaka till Frankrike av sin mentor under studietiden, dominikanerprästen fader Thomas Philippe. Fader Thomas, som nu tjänade som kaplan på ett hem för ett trettio-tal personer med funktionshinder, uppmanade Jean att göra något för personer med mentala funktionshinder.

Jean blev bedrövad över de levnadsförhållanden som många funktionshindrade i Frankrike levde under vid den här tiden. Han berättar själv om ett jobbigt besök på ett hem söder om Paris där det bodde ett 80-tal män mitt i kaos och våld. De hade inget arbete. En stor del av dagarna tillbringade de med att vandra runt i cirklar. En man, Dany, tillbringade sitt liv i ett källarrum och spottade på alla som närmade sig honom. Jean skriver senare så här om upplevelsen: ”Det var något skrämmande med det hela, men samtidigt fanns det något som var svårt att ta på, något som på ett djupt plan hade med Gud att göra. ... På platser fyllda av fasa, finns det någon slags gudsnärvaro. Frid och kaos – man blir skrämmd men samtidigt fångad.”

Något år senare (1964) bjöd Jean in två män som tillbringat många år på mentalsjukhus att leva med honom i ett litet hus i den lilla orten Trosly-Breuil i norra Frankrike. Han kom att kalla huset för L’Arche, efter Noas ark. Och Jean bor fortfarande där 50 år senare. Tala om trofasthet! Tala om att erbjuda tid och plats! Idag finns det 131 L’Arche-kommuniteter i 34 länder på sex kontinenter. L’Arche-kommuniteter kan beskrivas som familjelika hem där människor med och utan intellektuella funktionshinder delar livet med varandra. Enligt Jean handlar L’Arche i grunden om vänskap, en gästfri vänskap som före den försöker *göra något för* en annan människa, väljer att *vara med* honom eller henne.

⁷ Det finns många beskrivningar av L’Arche, se t ex *Slow Church*, 192 ff.

Så här skriver Jean Vanier om sin vision: ”Mitt i en värld fylld av våld och fördärv, inbjuder Gud oss idag att skapa platser som erbjuder tillhörighet, delande, frid och vänlighet, platser där ingen behöver försvara sig själv, platser där var och en är älskad och accepterad med sin sårbarhet, sina förmågor och sina funktionshinder. Detta är min vision för våra kyrkor: *att de blir platser som präglas av tillhörighet och delande.*”

Vågar vi anta denna utmaning? Denna onyttans utmaning? Då kan vi inte bara få ge och ta emot välsignelse. Utan vi kommer även att finna hur vi börjar röra oss ”från det destruktivt bekanta till det kreativt förunderliga”⁸.

⁸ Robert Webber och Rodney Clapp, *People of the Truth: A Christian Challenge to Contemporary Culture*, 61.